

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci Richarda Krále „Nařízení ES z pohledu jejich vnitrostátní aplikace a implementace“

Disertant si pro svou práci zvolil téma novátorské a zajímavé. O nařízeních se lze ve většině učebnic evropského práva dočíst, že se neimplementují do vnitrostátního práva, neboť představují v ES unifikovanou úpravu („komunitární zákon“) a jsou tudíž určeny k přímé aplikaci a mají přímý účinek, čímž zájem o ně v podstatě končí. Předložená práce na téměř 130 stranách dokazuje, že tomu je jinak.

V tomto smyslu je to práce průkopnická, protože tato problematika nařízení nebyla dosud takto souhrnně zpracována a navíc stojí poněkud v ústraní, zastíněná mnohem komplikovanějšími a zajímavějšími směrnici, jimž bývá tradičně věnována nepoměrně větší pozornost.

Aktuálnost práce podtrhuje také fakt, že česká právní praxe nemá v otázce „jak zacházet s nařízením“ zcela jasno, zvláště tam, kde určitá implementace nařízení je zcela zřejmě potřebná.

Práce analyzuje jednotlivé okruhy problémů. Po nezbytném úvodním výkladu (základní charakteristika nařízení - kap. I) se zabývá přímou aplikovatelností nařízení (kap. II) a jeho předností v českém právním řádu (kap. III). Kapitola IV již zasahuje do meritů problematiky - pojednává o vnitrostátní implementaci nařízení, kterou odlišuje od implementace směrnic, jakož i od transpozice. Odpovědnosti za nenáležitou implementaci je věnována kap. V. Ústavně právním aspektům implementace je věnována kapitola VI. Na ni navazuje kap. VII o interpretaci nařízení. Poslední věcnou kapitolou VIII (vnitrostátní zajištění implementace nařízení v ČR) disertant svou analýzu uzavírá. Práce je zakončena obsáhlým shrnujícím závěrem.

Takto pojatá práce přímo vybízí k prostudování. Poté, co se tak stalo, je možno uplatnit následující *dílní připomínky* k jednotlivým partiím práce:

Str. 8: Zde je jasně vymezena implementace ve smyslu transpozice, která je u nařízení vyloučena a implementace ve smyslu přijetí nezbytných prováděcích (konkretizujících) opatření. Existuje stejné rozlišení u směrnic?

Na téže straně: Přímou účinná nařízení nejen že zakládají jednotlivcům subjektivní práva, ale mohou jim také *ukládat povinnosti*, podobně jako předpisy primárního práva.

Str. 8-9: Na tomto místě a jen zde disertant zmiňuje pojem *přímého účinku* nařízení. Jinak se v celé práci tomuto pojmu důsledně vyhýbá a používá místo něj pojmu *přímá aplikovatelnost*. Vzhledem k tomu, že obsah tohoto druhého pojmu není zcela jasný, je třeba vztah obou při ústní obhajobě vyjasnit. Odkaz na literaturu č. 21 na str. 8 k tomu není dostačující. Kapitola II je přímo nazvána „Přímá aplikovatelnost nařízení“ - má autor na mysli přímý účinek nebo skutečně něco jiného?

Str. 14: Nesouhlasím s tvrzením disertanta o tom, že ukládat povinnosti nebo sankce jednotlivcům na základě nařízení oficiálně nevyhlášeného v češtině je vyloučeno pouze v případě, že se takový jednotlivec nemohl *jakýmkoli způsobem* seznámit s jakoukoli českou verzí (i neoficiální). Podle mého názoru právně relevantní je jen oficiální vyhlášení českého textu nařízení ve Úředním

věstníku EU v rozhodné době.

Zajímavý je na str. 15 názor o možnosti domáhat se na ES náhrady škody, již je sankce uložena členskými státy za nerespektování nevyhlášeného nařízení. Domnívám se nicméně, že k takové situaci nemůže vůbec dojít, tedy že sankci vůbec uložit nelze.

Str. 29: Sdílím disertantovy pochybnosti o „terminologické revoluci“, kterou měla přinést Ústavní smlouva ve věci označování jednotlivých pramenů sekundárního práva.

Str. 42: Disertant demonstruje nemožnost dovolat se přednosti nařízení za účelem zneužití práva (případ TV 10). Jak pak ale nahlížet na rozhodnutí ESD ve věci Centros, kde zneužití, resp. obcházení práva ESD aproboval s tím, že přednější je volný pohyb osob a svoboda podnikání (šlo o obejití vnitrostátního předpisu o nezbytném minimálním základním kapitálu pro založení společnosti)? (Zde ovšem nešlo o nařízení.)

Str. 43 a násl.: Vnitrostátní předpisy neslučitelné s nařízením nemohou být v žádném případě automaticky neplatné jen v důsledku tohoto rozporu. Nařízení má toliko aplikační přednost, tzn. rozporný předpis se prostě nepoužije, ale nestává se neplatným (jaký právní mechanismus „zneplatnění vnitrostátního předpisu“ by zde působil??). Faktem je, že přijetí vnitrostátního předpisu, který je v rozporu s již existujícím nařízením, lze kvalifikovat jako porušení komunitárního práva, ale zrušen musí být zase jen příslušným národním orgánem. Je také překvapující, že ESD „nechává na národních soudech, jaký právní status přisoudí neslučitelnému vnitrostátnímu předpisu“, má-li na mysli neplatnost. Tu může vyslovit zřejmě všude jen ústavní soud, nikoli nižší soud, který rozhoduje příslušnou kauzu.

Str. 94: Jsem téhož názoru jako disertant, že přezkoumávání komunitární konformity českých implementačních předpisů k nařízením a směrnicím vůbec nenáleží Ústavnímu soudu ČR, který je podle mého mínění zbytečně iniciativní a hlavně je přitom nucen vycházet z neudržitelné teze o tom, že sekundární právo ES je součástí ústavního pořádku ČR. Proč nenechat tuto věc Komisi, resp. Evropskému soudnímu dvoru, které donutí příslušné orgány (vládu, parlament) k přijetí odpovídajícího legislativního opatření?

Str. 96 a násl.: Kapitola VII o interpretaci je velmi zajímavá a bez věcných připomínek. Rovněž kapitola VIII je bez komentáře.

Obecná připomínka: Je citováno obrovské množství judikatury ESD, z níž autor vychází, což je velká přednost práce. Mnohdy však zůstává bohužel jen u uvedení odkazu na judikát, aniž by byl v textu stručně zmíněn jeho obsah. Nelze předpokládat, že by si čtenář všechny uvedené judikáty sám vyhledával - to při jejich množství není ani možné. Nedozeví se tak, co příslušný judikát vlastně konkrétně stanoví.

Celkové hodnocení práce

Obsah disertační práce odpovídá tématu a má logickou strukturu. Autor se snažil postihnout všechny aspekty vnitrostátní aplikace a implementace nařízení. To se mu nepochybně podařilo. Jeho pojednání má analytický charakter. V práci autor prezentuje vlastní stanoviska a

hodnocení, která jsou vždy řádně argumentována.

Pokud jde o prameny, autor čerpá z veškeré dostupné judikatury ESD a Ústavního soudu, jakož i z četné tuzemské i zahraniční odborné literatury.

Po formální stránce je práce rovněž v pořádku, až na drobné chyby typu překlepů.

Závěr:

Práce je na základě uvedených závěrů hodnocena oponentem jako nepochybně **splňující požadavky na velmi kvalitní disertační práci a doporučuje se k obhajobě.**

V Rosicích u Brna 3. 4. 2007

prof. JUDr. Vladimír Týč, CSc.